

RAN-2101002502040041
S.Y.B.A. (External) Examination April - 2026
Sanskrit Paper-03 (CE Paper-III) (Subsidiary)

- (1) कालिदास विरचितम् विक्रमोर्वशीयम्
(2) जगन्नाथकृत गङ्गालहरी, अर्थावबोध

[Total Marks: 100
सूचना : / Instructions

- (1) उपरोक्त दशविव विगतो उत्तरवली पर अवश्य लખवी.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

प्र-1. अ) टूंकमां जवाब आपो. (गमे ते पांच)
10
Write answers in short: (any Five)

- 1) कालिदासनी कृतिओना नाम जणावो.
Write the names of plays of kalidasa.
- 2) 'मकरकेतु' शब्द समजवो.
Explain the word 'मकरकेतु'.
- 3) उर्वशीनुं वेली थई जवानुं कारण जणावो.
What is the reason of becoming a creeper by Urvashi ?
- 4) आयुषनो उछेर कोना आश्रममां थयो एतो? शा माटे?
In whose ashram was Ayush raised? Why?
- 5) गंगालहरी अनुसार गंगानी उत्पत्ति क्वांथी थई एती?
According to Gangalaharee from where Ganga was born?
- 6) गंगालहरीमां आवता बे पौराणिक संदर्भ जणावो.
Give the two mythological references from Gangalaharee.
- 7) गंगालहरी बीज क्वा नामे ओणजाय छे? अमां केटवा श्लोको छे?
By what other name is 'Gangalaharee' know? How many shlokas are in Gangalaharee?

प्र-1. ब) गद्यभंड वांथी प्रश्नोनां संस्कृतमां जवाब आपो.
10
Read the passage and write the answer in Sanskrit the question

प्रातः कालः अतीव मधुरः कालः भवति । यदा स्वच्छे आकाशे सूर्यः उदेति अन्धकारः दूरे गच्छति । सर्वत्र प्रकाशः एव प्रकाशः भवति । पक्षिणः यत्र तत्र न भ्रमन्ति । मधुरेण स्वरेण मधुरं गीतं गायन्ति । सरोवरेषु कमलानि उद्यानेषु च विभिन्नानि पुष्पाणि विकसन्ति । तेषु भ्रमराः सानन्दं विचरन्ति । शीतलः वायुः वहति । सम्पूर्णं वातावरणं सुगन्धमयम् अस्ति । भ्रमणशीलाः प्रसन्नाः जनः उद्यानेषु भ्रमन्ति । केचन तत्रैव व्यायायं कुर्वन्ति । अनेके बालाः अपि उद्यानेषु यत्र-तत्र धावन्ति

क्रीडन्ति च । ते अतीव प्रसन्नाः सन्ति । पशवः अपि प्रसन्नाः । वानराः वृक्षेषु कुर्वन्ति । कुक्कुराः क्रीडन्ति हरिणाः धावन्ति, विडालाः च दुग्धं पिबन्ति । अधुना सर्वे जनाः स्वकार्येषु संलग्नाः भविष्यन्ति । एषा सुखदायिनि प्रभातवेला जनान् कर्तव्यस्य पाठं पाठयति । धन्या एषा प्रभातवेला ।

- 1) यदा सूर्यः उदेति तदा दूरे किं गच्छति?
- 2) सरोवरेषु किं भवति?
- 3) बालाः उद्यानेषु किं कुर्वन्ति?
- 4) कः अतीव प्रसन्नाः भवन्ति?
- 5) प्रभालवेला जनान् कस्य पाठं पाठयति?

प्र-2. अ) अनुवाद करो. (गमे ते बे)
Translate. (Any two)

06

- 1) आविर्भूते शशिनि तमसा मुच्यमानेव रात्रि-
नैशस्यार्चिर्हुतभुज् इव च्छिन्नभूयिष्ठधूमा ।
मोहेनान्तर्वरतनुरियं लक्ष्यते मुक्तकल्पा
गङ्गा रोधःपतनकलुषा गृह्णीतव प्रसादम् ॥
- 2) वासार्थं हर संभृतं सुरभिणा पौष्पं रजो वीरुधां
किं मिथ्या भवतो हृतेन दयितास्नेहस्वहस्तेन मे ।
जानीते हि मनोविनोदनफलैरेवंविधैर्धारितं
कामार्तं जनमत्रूज्जनां प्रति भवानालक्षितप्रार्थनः ॥
- 3) उत्कीर्णा इव वासयष्टिषु निशानिद्रालसा बर्हिणो
धूपैर्जालविनिःसृतैर्वलभयः संदिग्धपारावताः ।
आचारप्रथतः सपुष्पबलिषु स्थानेषु चार्चिष्मतिः
संध्यामङ्गलदीपिका विभजते शुद्धान्तवृद्धाजनः ॥
- 4) मृदुपवनविभिन्नो मत्प्रियाया विनाशाद्
घनरुचिरकलापो निःसपत्नोऽस्थ जातः ।
रतिविगलितबन्धे केशहस्ते सुकेश्याः
सति कुसुमसनाथे किं करोत्येष बर्ही ॥

प्र-2. अ) अनुवाद करो. (गमे ते बे)
Translate. (any two)

06

- 1) प्रभाते स्नान्तीना नृपतिरमणीना कुचतटी-
गतो यावन्मातर्मिलति तव तौयैर्मृगमदः ।
मृगास्तावद्वैमानिकशतसहस्रैः परिवृता
विशन्ति स्वच्छन्दं विमलवपुषो नन्दनवनम् ॥
- 2) स्वभावस्वच्छानां सहज शिशिराणामयमपा-
मपारस्ते मातर्जयति महिमा कोऽपि जगति ।
मुदा यं गायन्ति द्युतलमनवद्यद्युतिभृतः
समासाद्याद्यापि स्फुटपुलकसान्द्राः सगरजाः ॥

- 3) इदं हि ब्रह्माण्डं सकलभुवनाभोगभवनं
तरंगैर्यस्यान्तर्लुठति परितस्तिन्दुकमिव ।
स एषः श्रीकण्ठप्रविततजटाजूट जटिलो
जलानां संघातस्तव जननि तापं हरतु नः ।
- 4) अविश्रान्तं जन्मावधिसुकृतजन्मार्जनकृतां
सतां श्रेयः कर्तुं कति न कृतिनः सन्ति विबुधाः।
निरस्तालम्बानामकृतसुकृतानां तु भवतीं
विनाऽमुष्मिँल्लोके न परमवलोके हितकरम् ॥

प्र-2. ક) કોઈપણ બે સસંદર્ભ સમજાવો.

08

Explain any two with reference to the Context.

- 1) सदशं खलु सोमादेकान्तरस्य ।
- 2) अतिस्नेहः खलु कार्यदर्शी ।
- 3) भवितव्यतानुविधायिनीन्द्रियाणि ।
- 4) न तादशा आकृतिविशेषाश्चिरं दुःखभागिनो भवन्ति ।

પ્ર-3. ‘વિક્રમોર્વશીયમ્’ નો રૂપક પ્રકાર વ્યાખ્યા આપી સ્પષ્ટ કરો.

20

Explain giving definition the form of ‘વિક્રમોર્વશીયમ્’.

અથવા/OR

પ્ર-3. પુરુરવાનું પાત્રાલેખન કરો.

20

Draw the character sketch of Pururva.

પ્ર-4. સ્તોત્રકાવ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

20

Discuss in detail the origin and development ‘સ્તોત્રકાવ્ય’.

અથવા/OR

પ્ર-4. જગન્નાથની કૃતિઓનો સવિસ્તર પરિચય આપો.

20

Write detail introduction of the works of Jagannatha.

પ્ર-5. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

20

Write short notes: (any two)

- 1) उपमा कालिदासस्य।
- 2) કાલિદાસનું જીવન.
Life of Kalidasa.
- 3) गङ्गा महिमा।
- 4) જગન્નાથની વિદ્રત્તા ।
Scholarship of Jagannatha.